GUTENBERG

KIT PENTRU ELEVI

LEADERSHIP

GHID EDUCAȚIONAL PENTRU DEZVOLTAREA ABILITĂȚII DE LEADERSHIP

Proiect finanțat prin:

START ONG by Kaufland

Implicarea face diferența. Kaufland

act for tomorrow

Gutenberg VEREIN

Materialul de față a fost creat în cadrul proiectului Ateliere nonformale de dezvoltare personală pentru elevi - proiect implementat de către Asociația GUTENBERG - Organizația tinerilor vorbitori de limba germană din Cluj-Napoca, prin sprijinul obținut în cadrul programului Start ONG.

Start ONG este un program lansat de Kaufland România și implementat de Asociația Act for Tomorrow. Domeniile vizate sunt: educație, sănătate, mediu, social și cultură. Valoarea totală a programului este de 500.000 euro. Programul Start ONG este cel mai simplificat instrument de finanțare comunitară destinat ONG-urilor tinere, instituțiilor non-administrative și grupurilor informale / de inițiativă.

© Acest material face obiectul drepturilor de autor ale Asociației Gutenberg. Orice informații sau resurse din acest material pot fi utilizate, cât timp această utilizare se face cu acordul și menționarea titularului de drepturi și cu citarea sursei (link activ către site-ul oficial www.Gutenberg.ro).

Proiect finanțat prin:

CUPRINS

Ce este acest kit? 4

Ce este leadershipul? 4

Ce NU definește un lider? 5

Ce calități are un lider? 6

Cum îmi pot dezvolta abilitățile de leadership? 7
- Totul începe cu tine! 7
- Asumă-ți mici responsabilități 9
- Ocupă o poziție de lider 10

Stiluri de leadership 11

Resurse utile 12
- Texte 12
- Resurse video și audio 12
- Aplicații practice 13
- Exerciții 13

CE ESTE ACEST KIT?

Acest kit este un ghid cu informații și instrumente pentru dezvoltarea abilităților de conducere (leadership) a elevilor de gimnaziu și liceu. Acest grup de vârstă este doar orientativ, fiind posibilă adaptarea activităților și pentru alte categorii de persoane. Kitul cuprinde o prezentare detaliată a informațiilor din cadrul atelierelor susținute, dar și resurse suplimentare care pot fi utilizate pentru dezvoltarea leadershipului.

CE ESTE LEADERSHIPUL?

Printre primele teorii despre leadership se numără teoria „Great Man" - conform acesteia, liderii se nasc, nu se creează sau formează. Astfel, era promovată ideea unor calități misterioase, prezente doar la unele persoane și transmise din generație în generație. Stereotipul liderului proiecta imaginea unui individ carismatic, capabil să îți recruteze adepți.
În prezent, definiția leadershipului se bazează pe o mentalitate de creștere și se îndepărtează de ideea că, dacă nu te-ai născut cu abilități de lider, nu le vei avea niciodată. Astăzi, un lider este descris ca fiind o persoană capabilă să rezolve probleme într-o echipă, cu abilități precum conștiința de sine (self-awareness), organizarea, comunicarea continuă și abilitatea de a cataliza o viziune viitoare împărtășită.

Liderii nu dețin un set prestabilit de calități, ci au abilități bune atât în ceea ce privește gestionarea sarcinilor pentru atingerea scopurilor, cât și în ceea ce privește relațiile interpersonale. Desigur, aceste abilități pot fi dezvoltate.

CE NU DEFINEȘTE UN LIDER?

A fi centrat pe propria persoană.
Leadershipul este despre echipă - înseamnă să faci tot posibilul pentru a-ți susține echipa să își atingă scopurile.

A face totul singur.
De multe ori, este imposibil să ne atingem scopurile singuri. De aceea, a fi un bun lider înseamnă a identifica oamenii potriviți cărora să le delegi anumite sarcini.

A deține toată puterea.
Un bun lider nu va fi preocupat strict de obținerea unor avantaje pentru propria persoană. De asemenea, el nu își va folosi puterea într-un mod abuziv, ci va profita de statutul său pentru a iniția și încuraja colaborarea în echipă.

A-ți asuma tot meritul.
Adevărații lideri sunt conștienți de contribuția echipei și sunt recunoscători pentru eforturile depuse de membri pentru atingerea unui scop.

A evita asumarea responsabilității.
Deși un lider nu trebuie să ia decizii singur sau să rezolve toate problemele unei echipe, el este cel care trebuie să aibă o imagine de ansamblu și să ia măsuri pentru ca echipa să meargă în direcția dorită.

CE CALITĂȚI ARE UN LIDE R?

Calități de bază ale unui lider	Cum le poți dezvolta
Conștiința de sine și dezvoltarea personală	Stabilește obiective și priorități și asumă-ți responsabilitatea pentru atingerea lor. Concentrează-te pe imaginea de ansamblu, nu pe micile detalii. Delimitează viața personală de viața profesională. Fii conștient de punctele tale forte, dar și pe abilitățile pe care le poți îmbunătăți.
Concentrarea pe dezvoltarea celorlalți	Formează-ți o echipă cu persoane care au abilități diverse și oferă-le timpul și spațiul de a învăța unii de la alții. În relațiile cu ceilalți, fii asertiv, dar și empatic. Nu rezolva singur toate sarcinile - deleagă-le și oferă-le celorlalți șansa de a învăța. Transformă trainingurile și dezvoltarea personală într-o prioritate pentru echipă.
Încurajarea gândirii strategice, a inovației și a acțiunii	Gândește flexibil și nu ezita să încerci idei noi. Fii cu adevărat interesat de obiectivele pe care vrei să le atingă echipa ta. Entuziasmul tău va deveni entuziasmul lor. Concentrează-te pe viitor și pe o perspectivă optimistă. Încurajează creativitatea în cadrul echipei prin exerciții de brainstorming. Creează o strategie prin stabilirea obiectivelor SMART.
Ghidarea după principii etice	Folosește-ți puterea și autoritatea în mod adecvat - nu manipula, nu abuza, nu te folosi de ceilalți. Manifestă deschidere, transparență și autenticitate față de echipă. Laudă-i pe cei care fac progrese și încurajează-i pe cei care întâmpină dificultăți. Nu jigni, nu critica, nu înjosi. Asumă-ți responsabilitatea pentru greșelile tale și așteaptă-te la același lucru de la echipa ta.

CUM ÎMI POT DEZVOLTA ABILITĂȚILE DE LEADERSHIP?

Cel mai important lucru pe care trebuie să îl reții este acesta: **cărțile sau alte materiale despre leadership sunt utile, dar nu sunt suficiente.** A încerca să devii un bun lider doar prin a te informa despre această abilitate este ca și cum ai încerca să devii un medic bun pe baza unor seriale TV despre doctori.

Soluția: **pune-ți cunoștințele în practică!**
Adesea, elevii cred că este prea devreme pentru a-și dezvolta abilitățile de conducere și că nu au contextele necesare în care să și le exerseze. Totuși, la orice vârstă există activități în care te poți implica și care te vor ajuta să faci pași spre a deveni un bun lider.

TOTUL ÎNCEPE CU TINE!

Nu ai nevoie de o funcție într-o instituție importantă pentru a putea să îți pui în practică aptitudinile de coordonare. Înainte de a gestiona o întreagă echipă, este important să învățăm să ne organizăm propriile activități și proiecte. Iată cum:

Identifică-ți calitățile și punctele slabe.

Responsabilitatea nu este legată doar de cei din jur, ci și de propria persoană. În plus, după cum îți spuneam la început, un lider nu trebuie să facă totul singur și nici nu deține toată puterea. De aceea, poate fi de ajutor să te gândești la ce ești bun deja și în legătură cu ce aspecte ai nevoie de ajutor sau vrei să devii mai bun.

Care sunt valorile tale?

Valorile reprezintă principii morale pe care le considerăm importante și după care ne ghidăm în viață. Un lider trebuie să își cunoască valorile, deoarece ele constituie „de ce”-ul acțiunilor sale: scopul pe care dorește să îl atingă împreună cu echipa, „misiunea” pe care și-o asumă sau principiile care vor ghida fiecare acțiune a grupului. Câteva exemple de valori sunt: onestitatea, altruismul, învățarea continuă, curiozitatea, perseverența.

Stabilește obiective SMART.

De obicei, motivul pentru care oamenii formează echipe este atingerea unui scop comun. Pentru început, aplică aceste principii la propriile tale obiective. Ele ar trebui să fie:

S

S - Specifice.

Stabilește toate detaliile - cine, ce, cum. Evită să îți propui lucruri ambigue. Cu cât scopul tău este mai concret, cu atât îți va fi mai ușor să îți dai seama ce trebuie făcut pentru a-l îndeplini.

M

M - Măsurabile.

Cum vei ști că ai reușit? Poate fi util să îți exprimi obiectivele în numere („Vreau să pot face 10 flotări” în loc de „Vreau să pot face mai multe flotări”). De asemenea, cum îți vei măsura progresul? Decide dacă îl vei nota într-un caiet, pe telefon sau oriunde preferi.

A

A - Accesibile.

Asigură-te că obiectivul tău este unul care poate fi atins - nu îți stabili scopuri nerealiste, care nu pot fi atinse atât de repede precum îți dorești! De asemenea, nu-ți stabili nici obiective prea ușoare.

R

R - Relevante.

De ce vrei să atingi acest obiectiv? Ce înseamnă el pentru tine? Înainte de a începe să investești timp în a-ți atinge un anumit scop, gândește-te dacă este ceea ce îți dorești și dacă merită să depui efort.

T

T - Time bound (încadrate în timp).

Este important să stabilești un termen-limită pentru fiecare obiectiv. Vrei să îl atingi săptămâna viitoare sau doar peste un an? Îți va fi mai ușor să îți faci un plan, dacă știi care este termenul-limită.

ASUMĂ-ȚI MICI RESPONSABILITĂȚI

Deși nu este întotdeauna evident, școala îți oferă posibilitatea de a-ți dezvolta abilitățile de leadership:

Proiectele de echipă sunt o oportunitate bună de a vedea cum este să fii lider. Mai importantă decât nota pe care o veți obține este experiența acumulată. Preia inițiativa în grupul tău și coordonează activitățile necesare. Ce subiecte doriți să abordați? Cine va prelua fiecare sarcină? Până când vă propuneți să finalizați proiectul? În acest proces, nu uita că un lider bun este cel care se consultă cu echipa sa și ia în considerare opiniile celorlalți membri.

Participă la dezbateri! În multe orașe există cluburi sau concursuri de dezbateri pentru elevi, dar poți să începi prin a participa la dezbaterile informale din sala de clasă. Cu siguranță îți poți aminti de un moment în care un profesor sau o profesoară a cerut opinia clasei cu privire la un anumit subiect, iar primul răspuns a fost… liniștea. Te încurajăm să îți exprimi punctul de vedere, deoarece îți vei dezvolta abilitățile de argumentare, care nu îi pot lipsi unui lider.

OCUPĂ O POZIȚIE DE LIDER

Acest lucru este posibil mai ales în cazul liceenilor, datorită diversității de cluburi școlare și organizații nonguvernamentale (ONG-uri) care există. Activitățile de voluntariat îți pun la dispoziție un cadru în care poți să îi ajuți pe ceilalți, dar și să îți dezvolți diferite competențe. Cu toate acestea, este posibil să ocupi poziții de lider chiar la tine în școală:

Devino reprezentantul clasei. Majoritatea claselor își aleg un elev care să le reprezinte în comunicarea cu profesorii și cu școala ca instituție. Acesta este un cadru sigur în care îți poți îmbunătăți abilitățile de leadership, deoarece nu implică responsabilități atât de mari precum ale unui manager de firmă, dar îți permite să vezi ce înseamnă să îți asculți colegii, să îi organizezi și să acționezi în interesul lor.

Consiliul elevilor este o altă structură în care te poți implica pentru a acumula experiențe de conducere. Astfel de consilii există la nivel școlar, județean și național. După ce devii membru și înțelegi modul de funcționare al unui consiliu, poți chiar să candidezi pentru o funcție de conducere - de obicei, există diferite departamente pe care poți alege să le coordonezi, dar există și funcții independente (președinte, secretar etc.).

Implică-te în cluburi și ONG-uri care corespund intereselor tale. Dacă vrei să fii lider într-o structură care nu are neapărat legătură cu școala, poți căuta un club sau o organizație de tineret care reunește elevi cu aceeași pasiune, cum ar fi o limbă străină sau un sport. Adesea, aceste asociații de tineri sunt împărțite în departamente și organizează diferite proiecte și activități. După ce te acomodezi, poți candida pentru o funcție de coordonare a unui departament sau a unui proiect, dar și pentru o funcție independentă. Cluburile și ONG-urile constituie, de asemenea, medii în care îți poți exersa abilități specifice foarte similare celor de care vei avea nevoie în viața de adult (cum ar fi negocierea, comunicarea, planificarea), dar și abilitatea generală de leadership.

STILURI DE LEADERSHIP

Stilul de leadership se referă la comportamentele specifice pe care un lider le adoptă atunci când își coordonează, motivează și ghidează echipa. Deși știm ce înseamnă leadershipul la nivel general, fiecare persoană aflată într-o poziție de conducere va avea manifestări și strategii diferite. Există diferite teorii care au clasificat stilurile de leadership în mai multe categorii. În cele ce urmează, îți vom prezenta câteva dintre aceste stiluri.

Psihologul Kurt Lewin descrie următoarele stiluri de leadership:

Autoritar / autocratic

Liderul ia deciziile singur, fără a se consulta cu ceilalți. Oferă explicații clare despre ce, când și cum trebuie făcut. Există o separare clară între lider și ceilalți.

Democratic / participativ

Liderul oferă sprijin membrilor, dar participă și la discuțiile de grup și le ia în considerare părerile, atunci când ia o decizie. Este considerat cel mai eficient stil de leadership dintre acestea 3.

Laissez-faire

Liderul nu ghidează grupul, membrii sunt lăsați să ia propriile decizii. Adesea, echipa ajunge să fie demotivată, membrii nu își asumă responsabilități și, implicit, progresul este lent sau inexistent.

Teoria lui James MacGregor Burns vorbește despre 2 stiluri de leadership:

Tranzacțional

Acest stil se bazează pe principiul „ajută-mă să te ajut”. Liderul utilizează recompense pentru a obține rezultate de la echipa sa. Strategia aceasta este fundamentată pe ideea că o persoană va fi dispusă să urmeze ordine pentru a-și satisface nevoile de supraviețuire: de exemplu, cineva poate fi de acord să muncească ore suplimentare în schimbul creșterii salariului. De asemenea, se iau măsuri disciplinare pentru eșec.

Transformațional

Acest stil are la bază ideea că un lider trebuie să depășească nivelul tranzacțional și să își inspire membrii echipei să își schimbe viețile într-un mod pozitiv. Burns critică stilul tranzacțional, considerând că acesta nu poate aduce suficiente satisfacții echipei. Așadar, un lider cu un stil transformațional este acela care se concentrează pe dezvoltarea personală a echipei și pe importanța setului de valori care ghidează activitatea grupului.

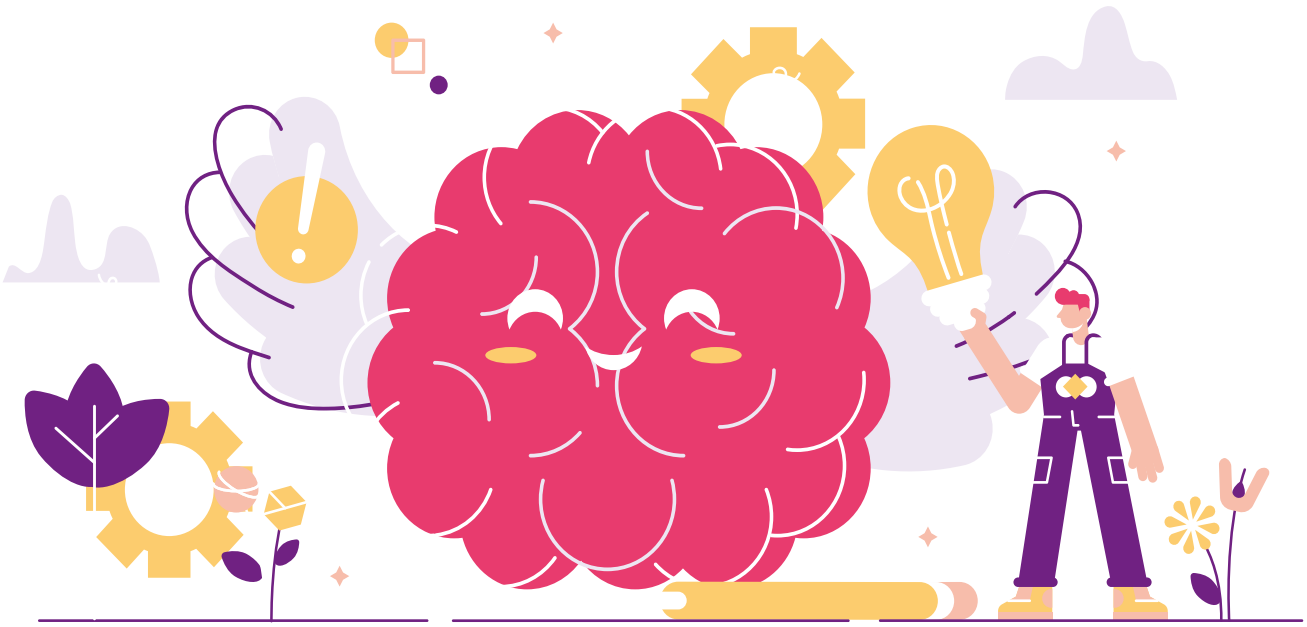

RESURSE UTILE

Texte

În limba română

Citește acest articol despre stilurile de leadership.

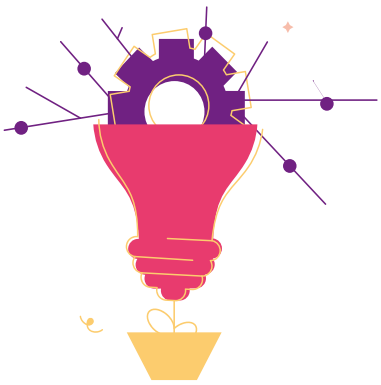

În limba engleză

Citește aici despre principiile de leadership ale companiei Amazon, care sunt detaliate aici. Crezi că se aseamănă cu trăsăturile pe care ți le-am prezentat în capitolul 4? Leadershipul nu are limită de vârstă - află aici despre 40 de copii și adolescenți care au schimbat lumea.

Resurse video și audio

În limba română

Ascultă un interviu despre drumul de la voluntariat la o poziție de lider. Tot aici poți asculta un episod despre cele mai populare mituri despre leadership și lideri. Deși această serie scurtă de animații nu este într-o limbă anume, te va ajuta să înțelegi importanța grupului și a liderului. Încearcă să identifici strategiile folosite de fiecare lider din acest videoclip.

În limba engleză

Ascultă-l pe Simon Sinek vorbind despre „De ce” și despre Golden Circle. Te va ajuta să afli despre importanța valorilor, pe care am discutat-o în capitolul 5.1.
Află ce cred adolescenții că este un lider bun.
Ascultă ce are de spus despre leadership o elevă care și-a înființat propria companie.
O altă elevă îți povestește despre puterea tinerilor de a face o schimbare în comunitate.

Aplicații practice

În limba română

Persoanele care au împlinit deja 15 ani își pot crea un cont pe Harta Voluntarului, pentru a găsi oportunități de voluntariat în orașul lor.
Intră pe această platformă pentru a-ți identifica valorile. La final, vei primi pe e-mail raportul rezultatelor tale.

În limba engleză

Aici și aici găsești o listă de activități prin care să-ți dezvolți abilitățile de leadership împreună cu echipa.
Fă acest test pentru a afla care sunt punctele tale forte. Există o versiune pentru adulți și una pentru copii și adolescenți (8-17 ani); asigură-te că o alegi pe cea potrivită vârstei tale.

EXERCIȚII

1. Fă-ți o listă cu punctele tale forte și gândește-te la moduri în care îți poți pune în practică aceste calități.
2. Fă-ți o listă cu punctele tale slabe și gândește-te la moduri de a le îmbunătăți - acestea pot fi diferite activități extrașcolare, cărți, resurse online sau chiar alte persoane de la care poți învăța!
3. Utilizează modelul SMART goals pentru a stabili cel puțin 2 obiective: unul referitor la punerea în practică a unei calități pe care o ai, unul referitor la dezvoltarea unei noi abilități.
4. Găsește 3 situații concrete în care ți-ai putea exersa abilitățile de leadership.
5. Informează-te despre cluburile și ONG-urile din orașul tău și fă o listă cu cele care te interesează.
6. Gândește-te la persoanele cu care interacționezi în fiecare zi - părinți, profesori, prieteni. Ce te inspiră la ele? Ce ai putea învăța de la ele?
7. Gândește-te la persoane celebre sau personaje fictive (din cărți, filme etc.) care au calități de lider. Care sunt aceste calități? Le folosesc în propriul beneficiu sau pentru a-i ajuta pe ceilalți?
8. Caută exemple de persoane care și-au folosit abilitățile de lider în scopuri neetice sau chiar inumane. Ce poți învăța de aici?

GUTENBERG

KIT PENTRU ELEVI
LEADERSHIP

Proiect finanțat prin:

START ONG by Kaufland

Implicarea face diferența. Kaufland

act for tomorrow

Gutenberg VEREIN